

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 225-41
Телефон Друкарні 225-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конт.: П. К. О. Львів 504.000.
"Банку Чеських Легіон"
Прага "Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) 5.00 зол.
Чвертьріччя 15.00
Півріччя 30.00
Річно 60.00
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. у ч.
ХОСЛОВАЧИНІ 30 КОР. ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. п.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО
КНИЖКУ 6-НИ "ДІЛО" В ОБЕМІ 10-15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ПАЛЬТА

оригінальні
англійські

продає ФАБРИКА ОДЯГІВ

Рот і Рудерфер

Львів, Легіонів 3/І. п.
(над кіном Палас)

Англія домагається, щоб Ліга Націй визнала анексію Абіссинії.

Райтер повідомляє: Бритійський уряд вислав до секретаріату Ліги Націй ноту з домаганнями, щоб Рада Ліги полагодила дефінітивно абіссинське питання на найближчому засіданні, 9. травня ц. р.

ПОЛОЖЕННЯ В АБІСИНІІ НОРМАЛЬНЕ.

Бритійський державний підсекретар Батлер заявив у палаті громад, що положення Абіссинії нормальне: на її кордонах спокійно, внутрі італійська влада панує над ситуацією.

ГАЙЛЕ СЕЛЯСІЄ НЕ ХОЧЕ ДОПУСТИТИ ДО ВИЗНАННЯ АНЕКСІЇ АБІСИНІІ.

Як повідомляє абіссинське посольство у Лондоні, негус Гайле Селясіє вживе всіх засобів, щоб не допустити до визнання анексії Абіссинії.

Лондонська преса міркує, що визнання анексії Абіссинії стріне в Лізі Націй деякі труднощі: вирішити можна лиш односторонньо, а ССР і Китай можуть спротивитися визнанню.

Стежний лист за архикнязем Оттоном Габсбургом.

Як подає "Лінцер Фольксблат", австрійський міністр справедливості Гібер заявив, що нова влада розіслала стежні листи за архикнязем Оттоном Габсбургом, претендентом до ав-

стрійського престолу, бо він провинився державною зрадою, закликаючи цілий світ до помочі для Австрії.

У Чехословаччині не будуть святкувати 1. травня

СУДЕТСЬКІ НІМЦІ ПОГРОЖУЮТЬ БОЙКОМ ТОМ ЧЕСЬКОГО РАДІЯ.

День 1. травня є в Чехословаччині державним святом праці. На основі постанови політичного комітету ради міністрів цього року не будуть святкувати 1. травня, бо це могло б довести до небажаних політичних маніфестацій. Судетсько-німецька партія категорично за-

жадала, щоб віддати їй технічний і мистецький провід нової радіостанції, побудованої у Мельнику під Прагою, бо німці становлять у ЧСР понад 40 проц. радіових абонентів. Якщо уряд не виконуватиме цього домагання, німці погрожують бойкотом чеського радія.

Програма уряду Даладіє.

Як подає париська преса, новий уряд Даладіє намітив собі ось яку програму:

- 1) у закордонній політиці: неінтервенція в Європі та порозуміння з Італією.
- 2) у скарбовій діяльності: не допустити до інфляції, контролі девіз та нових податків від апарату; емітувати 12—15 мільярдів позичку на національну оборону.
- 3) у суспільній політиці: зліквідувати окупувальні страйки та конфлікти у світі праці.

Японські літани над совітською територією

ЯПОНІЯ ПОГРОЖУЄ БОЛЬШЕВИКАМ РЕПРЕСІЯМИ.

ТАСС подає: 11. ц. м. 11 японських військових літаків перелетіло совітський кордон із півдня від Полтавської. Напроти них вилетіли совітські мисливські літаки і прогнали їх. Один японський мисливський літак причалив до совітської території. Совітський уряд наказав перевести слідство і переслав до Токіо протест.

У зв'язку з протияпонськими переслідуваннями на північному Сахаліні, Японія звернулася до ССР з погрозою репресіями, якщо ці переслідування не покінчатся.

"Мікайю Шімбун" стверджує, що совітські літаки перелітають кордон і що такий стан го-ді довше толерувати.

Смерть Чанкайшека?

З японських джерел повідомляють, що внаслідок налету японської ескадри загинув Чанкайшек та кількох інших китайських достойників.

ТОКІО НЕ РАХУЄ НА ПОСЕРЕДНИЦТВО ЛЬОНДОНУ.

У пресі появляються вістки, що японський уряд хоче просити у британського посередництва у далекосхідній війні та що японці готові віддати свої війська в Китай, бо Чанкайшек погоджується на переговори. Представники японського міністерства закордонних справ рішуче заперечили ці погослови.

ЯПОНІЯ НЕ ВЕДЕ НІЯКИХ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

Представник японського міністерства закордонних справ заперечив вістку, немовби Японія веде мирні переговори з незалежним китайським урядом, або з якимсьбудь іншим. Вона могла б переговорювати хіба з японіфікованими урядами в Пекіні та в Нанкіні.

СССР ВИСИЛАЄ ДО КИТАЮ 300 ЛІТАКІВ?

Як подають з Гонконгу, на совітській території приготовано 300 літаків, поділених на 50 ескадр, щоб їх вислати до Китаю.

Великий

7. травня 1938

РАВТ

УКРАЇНСЬКОГО ГІГІЄНИЧНОГО
Т-ВА У ЛЬВОВІ
В САЛІ ПОШТОВЦІВ

НА БУДОВУ НАРОДНИХ САНАТОРІЙ.

Після оформлення ОЗОН-у.

Львів, 12. квітня 1938.

Польська преса з останньої неділі оголосила склад початкової ради проурядової партії Об'єднання Народового (ОЗОН), яке започаткувала декларація його першого шефа полк. Адама Коца з 21. лютого минулого року, та який творено на основі заяви маршала Смітлого-Ридза з травня 1936. р., формального наслідника покійного маршала Пілсудського, що його особисто на те становище передбачив.

Від того часу минув близько два роки і треба було аж такого довгого часу, щоб остаточно закінчити процес творення нової польської політичної партії. В декларації марш. Смітлого-Ридза зперед двох років зазначено тільки потребу національно-політичного об'єднання польських сил коло уряду і для його підтримки у польському громадянстві для введення великих завдань державного характеру, що їх намітив, чи намітить уряд у своїй практичній програмі. Ні організаційних подробиць, ні зарисів ідеологічної і практичної програми згадана декларація в собі не зазначала. Її мали виготовити згодом і цю місію дстав полк. Коц. Створення нової суцільної політичної організації — і то проурядової — було подихтоване вимогами тодішньої польської політичної дійсності. Увійшла в життя квітнева конституція з 1935. р. і нові виборчі закони до польських законодавчих установ, на основі яких у вересні 1935. р. відбулися вибори, у висліді яких сформовано теперішній сейм і сенат. З кінцем тогож року зліквідували формально Безпартійний Блок співпраці з урядом, що не був ніколи політичною партією у властивому розумінні цього слова, у своєму нутрі об'єднував формально не тільки поляків, але і деякі частини національних меншин, виборні та зеднані "ад гок" адміністративними чинниками. Був це інструмент уряду, чи до деякої міри і самого марш. Пілсудського, якого особистий авторитет об'єднував у 55-річних людей з різних політичних таборів, або з тої і значайніших собі конюнктуральних кар'єровичів.

Творця квітневої конституції і нових виборчих законів полк. Славєка (вості Цар і Подольський були радше його технічними співробітниками) життя усього в політичну тінь. Експлоатив верхівці зударилися дві суперечні тенденції: авторитарна, яка хотіла довести Польщу до тотального устрою, та подекуди демократична, яка хотіла зберігти залишки демократично-парламентарного устрою. У висліді вийшов своєрідний польський компроміс. В основних задержали авторитарну систему, не усуваючи формально й демократично-парламентарної декорації, а тим самим не ввели послідовно зразків совітського, гідарівського чи фашистського устрою. Не використали теж у повноті всіх тих прав, що їх квітнева конституція

Галина Судомирова

найдорожча дружина вчителя Григорія померла по тяжкій недузі дня 12. квітня ц. р. у Загальній Шпиталі у Львові.

Похоронен відбулося дня 18. квітня в год. 8-ї похор. в цвинті Реформатів, вул. Янівська 64 на Янівській цвинтарі.

На похороні виступили приятелі і знайомих горюч прибіли. Муж.

дві президентів держави. Навпаки, настав нагальний період, що уряд по довгих роках кермує державою у законодавній діяльності без окремих повноважень, полишаючи формально цю діяльність польському парламентові. Зродилась і деяка ілюзія, що парламент працює самостійно і сповідно виконує право критики діяльності уряду.

Та це була ілюзія. Більшість польського громадянства, якому залишили давніші організаційні форми політичних партій, була в опозиції до уряду. Для уряду вона не була безпосередньою грізною, бо політичні партії позбавлено всякого політичного впливу на хід подій в державі. Витворилась прірва, над якою треба було покласти міст між урядом і громадянством. Цю роль мав виконати якраз ОЗОН.

Після йшло формування нового польського проурядового табору. Його шеф полк. Коц старався у першу чергу приєднати для нього впливові особи з польського селянського табору. Тому то в його декларації попри дуже загальні фрази про значіння квітневої конституції, армії, держави, католицької церкви, значіння міст, промислу, ремесла і робітництва та взагалі світа праці та значіння розвою польської культури, подрібну позитивну програму в декларації полк. Коца з 21. лютого мин. року проголошено тільки супроти села, заповідаючи скоре докінчення земельної реформи і допомогу у відгаженні перенаселеного села через створення нових промислових осередків та піднесення духової і матеріальної культури села. Йшла виразна ставка на польського хлопа з поминенням його політичної верхівки, яка сиділа досі у провіді Польського Сторонництва Людового. І тут прийшло з нею до зудару літом минулого року в часі відомого польського селянського політичного страйку з кривавим його вислідом. Не вдалося назгати і заходи позискати для проурядового табору і робітничий світ, знеможений значно у своєму нутрі розкладовою комуністичною роботою. Зате приєднали частину польської інтелігенції, що орієнтується здебільша на польську ендецію і вона перша заповнила ради нового проурядового табору. Це й мало та має до нині свій вислів у сучасній політиці уряду, чи пак його органі на українській етнографічній території у Польщі, в політиці, яку нагально відчуваємо сьогодні на кожному кроці та у кожній діяльності не лише збірної, але і приватної життя.

У згаданій декларації полк. Коца присвячено теж невеликий окремий уступ і національним меншинам, не згадуючи поіменно ніодної, та яких справи потрактовано як внутрішню польську справу. Цього уступу не можна й назвати сконкретизованою програмою щодо національних меншин, хоч з проголошення фраз відчувалося, що вона торкається зокрема до нас так, як про жидів є згадка в наступному уступі декларації.

Становище „Діла“ до декларації полк. Коца зазначено у редакційній статті п. н.: „Декларація полк. Коца“ (ч. 40 з 24. лютого 1937 р.). У тій статті підчеркнуто, що українська справа в Польщі не є внутрішньою польською справою, бо її засяг сягає далеко поза польські кордони. Тут у Польщі жде вона на управління, якого дійсних спроб досі у Польщі не було. Якщо заклади декларації полк. Коца увійдуть в життя, то вріжуться вони глибоко у практику усього державного життя, а систему державного правління, а уклад не тільки внутрішніх політичних сил, але й у діяльність — „бути-небути“ установ, організацій, а може навіть — одиноків. Згадану статтю закінчено словами: „Всяка польська консолідація бажана нам і корисна, якщо вона відкриває дорогу для поважного трактування української проблеми і якщо вона перекреслює стереотипну фразу, що її приходиться нам стільки разів слухати, „тепер держава і уряд мають стільки інших актуальніших справ, що українські справи мусять підождати“. — Єдино міродатні для нас є і будуть — діла, факти, дійсна національна політика. Все інше — ще вперелі нас“.

Від часу проголошення декларації і появи згаданої редакційної передовиці „Діла“ минає вже чотирнадцятий місяць. Полк. Коц не обідав польського громадянства і знеохочений уступив. За діло взявся його наслідник ген. Скварчинський і шеф його штабу полк. Венда, що нині кермують ОЗОН-ом. У наміченій полк. Коцом організаційній схемі і тактиці не зробили вони ніяких засадничих змін.

В дійсності завершили вони лише персональну організацію у самій верхівці створенням начальної ради ОЗОН-у після попереднього створення відповідних воєвдських і повітових організацій. Будовано все на принципі номінації з гори, бо ген. Скварчинський має у нутрі майже диктаторську владу, без участі ширшого виборного громадянського чинника. Новостворена начальна рада з 80 членів-номінатів має по суті довідний голос, а її персональний склад дає змогу поробити вже нині деякі висновки.

І так у виконанні декларації полк. Коца ОЗОН поставився фронтом до польського села і робить усі зусилля, щоб його здобути поза плечима досі діючих там польських політичних організацій, зокрема ПСЛ. Тут у зародку і можливість дальших зударів на терені польського села з діючими там нині політичними чинниками, що залишилися поза ОЗОН-ом. Чи обіцяні для польського села благодати його зеднають, покаже щойно недалека майбутність. Є дані думати, що це приєднання не піде легко. З виділих давніх людовцевих діячів приєднали тільки бувшого посла Блажея Столярського, інші залишилися на боці. Зате приєднали чимало перебіжчиків з ендеції з б. послом д-ром Здзіславом Штадем зі Львова у провіді. Велика більшість вісімдесятки не є, як кажуть поляки „штандаровими“ особами. Є це або бюрократи на високіх становищах, або локальні суспільні діячі, при чому кидається в очі, що у номінаційну

РИЧАЛТОВІ Д Е Ш Е В І
ЛІКУВАННЯ ВІД 1. ТРАВНЯ Зол. 150.

Інформації:

ІВОНІЧ - ЖИВЕЦЬ

вісімдесятку поза кількома особами не втратив у більших розмірах військового старшинського чинника, так домінують сьогодні у польському житті. Поважне число осіб з хліборобського світа, у значній частині поміщиків, теж говорять про найближчу практичну орієнтацію ОЗОН-у.

До нової верхівки не ввійшли зі Східної Галичини такі відомі зі своїх виступів особи, як послі Відацький, Жиборський, Екерт і Осип Зате є там гомікий пос. Войцеховський, що належить до керівників львівського Секретаріату Порозуміння та його формальний шеф на політичному терені Східної Галичини в провіді ОЗОН-у проф. Фішер, людина зрештою й торекарської та неприємно-заїлої кримінальної.

Консолідацію польського громадянства наших теренах в дійсності вже переведено раз тільки тут, а не деінде. Який підхід до консолідованого табору супроти нас — виконує він у життєвій практиці ендеції в граму супроти нас, хоч в останньому часі таким провокаційним розмахом, як це було недавно. Чи по цьому шляху піде ще далі, явиться небавком. Об'єктивні дані та особисті склад, і більше як однорічна практика ОЗОН не ворожать, щоб новооформлений табір правді взявся поважно рушити українську справу, бож люди стажу посла Войцеховського нездідні до цього. І українська справа буде ще колодою, що її відчує, бо і мусить бути новий польський політичний проурядовий табір.

Д-р Степан Боні

Надзвичайний Синод православних єрархів.

Варшава, 8. квітня 1938.

Митрополит Діонісій скликав на 8, 9, 10, 11. квітня ц. р. надзвичайну сесію св. синоду Православної Церкви у Польщі. До Варшави прибули сьогодні архієпископи Олександр, Теодозій та Олександр і всі православні єпископи, що кермують самостійними єпархіями.

Темою нарад, крім головної справи президентського декрету, буде м. ін. все актуальна

справа Гриньок, білостоцької катедр, і ської акції у прикордонній смузі і ської а саме останні події в кількох повітах і шини.

Польський пресовий, зокрема католицький, як також кореспонденти закордонні, си виказують особливе зацікавлення до синод. сесії.

Гри

„Сталінська весна“.

Ще паде часом сніг, ще хмариться холодне небо, але вже по ночах неспокійний південно західний вітер...

І як птиця інстинктивно відчуває, що настає час вилітати й до іншого місця, так і у хлібороба з діда-прадіда являється інстинктивне передчуття, що вже близький час починати поратися біля „земельки“...

І справді стоїть уже аран над могутніми, двометровими завглибшки, українськими чорноземними туман: нищить рештки снігу, а вдень, у синьому, проворому небі співають жайворонки й досі на очах просихає земля. Земля тягне до себе людину...

Тягне людину взяти грудку цієї землі; помяти її руками і сказати собі, нби нерішуче: „А щож? Час уже і сіяти!“

І тягнуло так людину століттями, тягне і тепер...

Тягне старезних діда, що — здається — пам'ятають аж паншину, тягне людей, що на власні очі бачили „Україну“, тягне молодих комсомольців. Тягне на лісовий Житомирський, з її ланами під картоплю і тягне на засіяний вежами вугільних шахт Донецький з її городами та нивами, на мальовничому Поділлі з його угір'ями...

Тягне на бураковий Київщині з димарями цукроварень і на безмежних рівних степах Одещини, що їх обмивають сині води козацького моря...

І на байраках та балках Харківщини з її синіми хатинами, і на широкоплітх, приліп'яних ланах Миколаївщини, і на пишених степах серця України-Полтавщини, і на Дніпропетровщині з її рівнинами, як стіл бавовняними нивами, і на садовій Вінницьчині, чи не з кращими від тих на Київщині, бураковими плянтами...

Боже мій, пишеш ці назви, нби назви провінцій якоїсь Нової Зеландії: такі вони далекі, такі неприступні, а цей своє, найрідніше, найдорожче...

Забути їх нема сили.

То-ж рідні села, то рідні люди!

Тягне до землі українську людину, завжди чомусь то було, що ця земля була своя. Так і тепер... Тягне людину до землі, не до людини вона належить і поратися біля неї можна почати тільки тоді, як наказ з райземвідділу.

Почалася „на нашій, не своїй землі“ перша „сталінська“ весна „сталінської“ п'ятитітки...

Торік було трудно з хліборобством в країні. Торік — цей всім відомо — до тих органів попросили „вороги народу“ рили „шкідництво“ у сільському господарстві шкодили колгоспам, брутально давали с. г. артілі, видавали недобрі, нбто сільськогосподарський матеріал, спізнавали і сіаною кампанією, виводили з ладу тракторів сільськогосподарські машини, ставили місцевих земельних органів машинно-тракторних станцій людей неоснаєжених з роботою, непридатних...

Ну, а цього року вже буде щось інше, цей перша „сталінська весна“ перша „сталінської п'ятитітки“!!

Просихає земля... Але все нема ще райків з райземвідділів. Райземвідділи до райпарткомів, до окремих районних тракторних станцій...

Алеж всюди „повикорчовували“ народ, всюди посадили на посади нових молодих „висуваних“ з нив.

І ось ці „висуваних“ мусять починати ініціативу: „Не чіпайте меж, я жодна я застав тут розбите корито і ще в його“, інші, сміливіші, дають до широкіх усе готове: колгоспники на засіяний насінного матеріалу дістають чистоту, торік відремонтували на 100 пр. на навезли до тракторів опалу.

А земля вже занадто просихає. І дають нарешті з центру: „Винадіть у коле“...

Райземвідділ повідомляє про це сільради, машинно-тракторні станції, повідомляє, не поспішаючи, бо знає, що з центру будуть поправляти, допущення і змін до засівного плану, про що доведеться знову повідомити місця.

Директор Сталінської, нпр. машинно-тракторної станції, Геничеського району, повідомляє, що всі 80 тракторів відремонтували, а при перевірці виявилось, що 45 з них ще в ремонті, а з 35-ти, що загинули такі в поле зазізаними хрещами, пускаючи свої димок та тягнучи за собою широкі, неграбні сівалки, тож такі вчора довелось 11 знову відставити до ремонту, а 24 другого дня вже не працювали, бо в районі переплутали плани, і не привезли опалу на сівалки.

Довелось сіяти руками.

— Хіба це сортові насіння — кажуть колгоспники — цеж значно гірше від нашого насіння!

Та добре, що й так, а то сусідній колгосп „імени маршала Ворошилова“ дістав приділ сортового насіння, поїхало декілька возів по цього, а там:

— Так, — кажуть на складі — приділ справді є, але на складі у нас насіння немає та й невідомо, коли буде...

А в колгоспі „Победа (не „перемога“, але „победа“) соціалізма“ дістали не повну кількість насіння. „Ну, щож його робити, дамо меншину норму на га!“

Та і з добрим зле, нема ніби в районі, а воли надіде, невідомо.

— „Саймо, товариші, і без добрива!“

А ось колгосп „Вільна Праця“, Вапнярського району... довгенько довелось чекати на розпорядок починати сіяти буряки. Нарешті почалась сіявка, але якась дивна: в одному місці сіють, в іншому ні. Щож виявилось? Як у кожному колгоспі, так і в цьому знайшлися тисячництві-стаханівці, тобто такі, що обіцяли зібрати 1000 сотнарів буряків з га, отже управа колгоспу, сільради, району навіть, усю свою увагу склупили на ділянках тисячниць, сюди і добриво, і машини, і людей, ну, а на інших ділянках... там можна і зачекати, навіть краще буде, як по них буде поганинський урожай, і ці всі сотниці, тощо, пішли покищо працювати у себе на своїх городах, на присадибних ділянках.

Та не можна сказати, що всюди була така бездіяльність! Наприклад, Чигиринський райпартком дістав повідомлення, що до району приїде представник Київського обпарткому. Поночі як трипять комуністів загнали вантажними машинами по колгоспах, поночі колгоспники, що вночі вчором повернулись додому з незакінченої сівби, почали нову роботу — „прасувати“ шалки... Ледви скінчили...

День випав чудовий... якраз для сівби, але не до сівби тут було: зранку поставали колгоспники здовж шляху, з прапорами, з дитячою шкільною оркестрою, довгенько і постійно довелось, але коли надвечір загав здалека самохід київського партійця, оркестра заграла „інтернаціонал“, з тисячу голосів закричало: „ура“, а секретар райпарткому, голова райвиконкому, директор МТС зустріли киянина з рапортами про виконання на 100% засівної кампанії на „першій сталінській весні третьої сталінської п'ятилітки“...

І хоч 90% колгоспів давно вже склали свої річні звіти, в районі і досі не квапляться дати розпорядок, щоб колгоспникам видали належність за трудові...

Щож це все значить? Аджеж „головного шкідника“ у сільсько-господарській справі, московського Чернова посадили за ґрати ще в серпні, як метеори змінялися українські „шкідники“ наркоти земельних справ і Паперний, і Демченко, і Сідерський; отже „викорчували“ всіх „шкідників“, „викорчували“ ще з осені, значить тепер мусить бути усе добре...

Але, як бачимо, воно цілком не добре...

Чи значить це все, що по суті сільське господарство в УССР розвалюється без шкідників, що цей розвал стає хронічним станом? Чи може значить це, що шкідників забагато, що їх „викорчу-

вали“ не всіх, що багато з них законспірувалося і вживає заходів, висадити СССР з середини? Чи значить це може ще, що змінивши ввесь соціалістичний і партійний апарат на соціалістичній Україні, Москва посадила там цілком нових у кожній справі людей, цілком неозначених, недосвідчених, які мусять доходити до всього власним розумом, бо і вчитися нема у кого — всіх попередників „викорчували“, — і що у всіх цих нових людей, хай навіть частинно і соціалістичних патріотів, зранку до вечора вмовляють, що є внутрішній, такий небезпечний ворог, шкідник, якого треба за всяку ціну викрити?!

Але крім цього цим новим людям твердять увесь час, що справжній більшовик тільки той, хто вміє розрізнити порога від друга, бо ворога, хочби він прикидався другом, мусить викрити з усіма наслідками, а друга, хочби він і не був подібний до друга, не смієш чіпати!!

Отже чи не є на першому плані саме оце викриття, а праця, праця може і зачекати?!

Одне можна сказати: покищо більшовики мають доброго спільника, яким є оці могутні, на ави метри завглибшки, українські чорноземі, що майже без жадної допомоги родять, але як цей спільник підведе, то що тоді буде?!

І взагалі щось не на добре і то дуже не на добре заноситься на „першій сталінській весні першої сталінської п'ятилітки“.

Г. Л.

СТАРИМ ЗВИЧАЄМ

Кожний бажає з нагоди ВЕЛИКОДНЯ своїм найближчим на сторінках Свят-Великоднього

„ДІЛА“

Бажанья до 15 слів

коштує зол. 2-00 — кожне
дальше слово 20 сотників.

Зголошення приймаємо ТІЛЬКИ до дня
20 квітня ц. р. — Належність просимо над-
силати разом із текстом.

Відложена конференція.

Іранське міністерство закордонних справ стверджує в комунікаті: Конференцію міністрів закордонних справ держав, які підписали пакт

у Салабаді, що мала зібратись у Кабулі, від-
ложена до весни 1939. р. У вересні ц. р. ці мі-
ністри стрінуться в Женеві.

Французькі робітники не хотять страйків.

Як повідомляє дирекція фабрики Рено, в понеділок вчором перевела вона між своїми р. бітниками голосування на тему страйку. Ли-
ше 874-ох робітників висловилося за страйком,

2622 — проти. З огляду на те у вівторок в 8
год. рано почалась нормальна праця.

Підчас окупаційного страйку у фабриці
було лиш 10 проц. робітників.

Д-р ІВАН КОПАЧ.

Наша релігійна музика.

(З нагоди духовного концерту „Львівського
Бояна“ 9. IV. 1938.)

По гімназії я відтак неодноразово бачив і неодноразово у широкім Божім світі. Я бачив м. і. такеж болюшення різних народів та віроісповідань і між християнськими побіч римо-католицьких і православних такеж різні протестантські та євангелістські. Але ще й до нині маю ту тверду і непохитну гадку, що такі наші всенародні церковні відправи, які я бачив і цілим серцем переживав перед 50 роками під проводом па-
гола села Лішні коло Дрогобича, незабутного о Івана Скобельського, є набутий найвлучнішим і найбільшим культом із усіх, які досі знає лю-
дина, і якеж-то шастя для нас, що ту, на мою думку, таку дуже досконалу форму релігійно-го культу переняв і засвоїв собі, ба, навіть се-
ред найтяжчих переходів свого історичного життя не тільки вірно переховав, але ще й роз-
вивав та дуже визначно збагатив саме наш у-
країнський наріч! Ба, він поніс і передав ту ве-
личну свою культуру ще й до Москви і звідти
надає ще й далі на велику Сибір „неісхо-
дим“ ген-ген аж до Тихого Океану та навіть
до Америки через своїх земляків емігран-
тів. А тепер от, як зачуваємо, цікавляться тим
нашим східним культурним добром шораз біль-
ше навіть у цілій Західній Європі, особливож в
Англії та Німеччині, і то зовсім не зважаючи
на заважних апостолів безбожництва там за-
суджені, ані такеж на не менше заважних апо-
столів ніби єдиноспасительного, мовляв, запад-
ництва тут до сей бік тої в дійсності зовсім не-

2

величкої, але тепер випадково під політичним
слідом такої дуже важкої річки.

В Німеччині — як писав отес недавно із
Берліна до „Нового Часу“ кореспондент З.
Тимків (ч. 73 з 5. IV. 1938) — німецькі студен-
ти теології асистують іноді гр.-кат. священни-
ком, о. прелатові д-рові Вергуніві, при нашій
Службі Божій та співають хорально наші лі-
тургічні пісні, ба, навіть приступають при тім
такеж до св. Причастія в нашій обряді, хоч рі-
вночасно, на жаль, на споконвіку для того об-
ряду рідній своїй землі у Перемишлі гр.-кат.
канцеляр о. Ваврик замість епітрахія і фелона
вібрає на себе комжу і стулу, а православний
благочинний протоєрей (декан) о. Білинський
та соборнику свого духовенства в Камені Ко-
ширським на Поліссю зараджує, щоби в право-
славних церквах проповідати і вчити релігій
тільки до польськи („Діло“ з 7. IV. 1938, ч.
76). А як далеко сівгає тепер у Західній Європі
не тільки цікавість, але і ширий пієтизм для
нашого східного обряду, і то навіть у кругах
високої науки й високого мистецтва, то вид-
но найбільше хочби з таких наукових публіка-
цій, як ось недавня книжка професора віден-
ського університету д-ра Егона Веллеса: „Egon
Wellers: Die Hymnen des Sticherarium für September.
Union academique internationale. Monumenta Musicae
Byzantinae. Volumen I. Copenhagen 1936, 8°, XLVIII+157”
збо праця англійського ученого Neale п. з.
„Hymns of the Eastern Church with Music“ (з Гимн
Східної Церкви разом з музикою). Як другий
том згаданих „Памятників византийської музи-
ки“ заповіла вже редакція репродукцію (т. зв.
факсиміле) старовинного Ірмологіону¹⁾ із св.

¹⁾ „Hermologion“ від грецького слова „hermeneo“
що значить „духу, рад“, отже при своїй ролі тожко,
тобто після молитви.

Атосської Гори, а на ще дальший випуск при-
значила „Гимни“ (т. зв. Минею) на листопад”.
Професор англійського університету в Кардіфі
(Cardiff) д-р Тіллїард (Tylliard) пише про згадану
вище книжку Веллеса: „Маємо перед собою
працю, якої жаден поважний дослідник пер-
сониальних гімнів і церковної музики не може
проминути“ (пор. орган німецьких Академії На-
ук „Deutsche Literaturzeitung“ 1937, зошит 36).

І справді є що на тім полі у нас збирати й
допомагати! Д-р Кудрик згадує покищо тіль-
ки довісім коротко і суцільно: „Першими ду-
ховними піснетворцями византийського Сходу
(розуміється: поза старозавітними жидівськи-
ми текстами — д-р І. К.) є: св. Василій Великий
(Nesarin), св. Ефрем Сирійський, перший тво-
рець строфічних гімнів і дійсний автор пісні
„Тебе Бога хвалим“ (приписуваної на Заході
св. Амвросієві медіоланському), дальше св. А-
танасій Александрийський і найбільше може
для обряду заслужений св. Іван Золотоустий
(Царгород). Усі чотири жили в IV. ст.“ По них
д-р Кудрик згадує ще: з VI. в. Романа Соло-
монівця (творця кондаків), з VII. в. Андрея
Критського (творця канону), з VIII. в. Косму
Єрусалимського та св. Івана Дамаскина, апо-
столів нашого Охтоїха (Осмогласника) і акти-
ці з IX. в. гімнографів Теодора Студита та Іва-
на Маврона (стор. 6—7). Те все прийшло —
безпосередно або посередно черпа Болгарію —
із Византії до нас до Києва при князів X. в. за
Євлодимира Великого. А за Володимирового
сина, Ярослава Мудрого, що збудував на-
м славну київську катедру св. Софії, в половині
XI. віку вже „починає творитися питомо-укра-
їнська церковна музика, відмінна від ви-
сокої, як і болгарської. Повстає перше своє
органічне церковного співу і взагалі релігійної
культури — Києво-Печерська Лавра. Київський

З польської преси.

Дві програми в українській справі.

Недавно зreferували ми коротко відчит проф. Ст. Грабського про українську справу, що його він виступив у Катовицях. Два дні пізніше говорив на цю саму тему Олександр Бохенський у Кракові. Про обидва відчиту пише М. П. у виденському „Слові“ (з 10-го квітня ц. р.) п. н. „Грабський і Бохенський“. Похвалюючи господарську програму Грабського, яку він пропонує тепер у брошурах та відчитках, автор згаданої статті пише:

„На жаль, стихійний темперамент Грабського спонукає його займатися також і українською справою. На жаль — пишемо. Бо його виступи у цій справі викликають у громадянстві тільки заколот, дезорієнтацію, опінію, що й так у своїй величезній більшості не розуміє суті української проблеми.“

Грабський — каже автор — у таборі польських націоналістів старшого покоління репрезентує найкрайніший протинаукальний напрям і тому українці називають його гакапистом.

„Кілька літ біля його підміської вілли стояла поліційна стійка — бо боялися атентату українців на нього, як міністра освіти, що після війни закрив 9/10 українських шкіл. Поліційні не потрібні беріг Грабського. Для українських саботажистів небезпечний буде Голуфко. Польський міністр, що ліквідує українські школи, Союз, Просвіти і тим самим доводить українське громадянство до крайньої депресії, не є небезпечний для Коновальця. Навпаки, своєю діяльністю відбирає прихильників угодному УНДО і приєднує їх екстремістам. Ля воду на їх млин.“

Але — каже автор — за останніх п'ять літ змінилася поглядів Грабського на українську справу змінює на краще. По-перше: він не каже вже сьогодні, що „нема українців, тільки русини“; по-друге: признає, що українці — це нарід, та що їх не можна засимілювати і спольонізувати й таким шляхом „полагодити“ українську справу у Польщі; вкінці: осуджує пачифікацію з 1930-го року, що так дуже затримала на відношенні українських селян до Польщі. Але

„на жаль, Грабський є одночасно за тим, щоб унеможливити господарський і культурний розвиток українців та колонізувати Східну Галичину польськими ко-

лоністами. Грабський хвалився у своєму відчиті: „Я як міністр закрив 1500 українських шкіл і не мав ані одного випадку саботажу за мого урядування.“ Оманна ілюзія! Саботажів та атентатів не організують з дня на день. Щоб повстали масові акти терору, треба довгого часу, в якому прибуває, наростає ненависть серед меншини. І так реакція на те, що Грабський показував школи, прийшла шойно кілька літ пізніше.“

Великий успіх

принесе РЕКЛЯМА

на сторінках Свят-Великоднього

„ДІЛА“

Малий гріш вкладений у рекламу
оплатиться у 100%

Замовлення приймає Адміністр. „ДІЛА“

тільки до дня 20. IV. ц. р.

Яка-ж програма Олександра Бохенського в українській справі? — питається автор статті. І на підставі його краківського відчиту, як і взагалі на підставі його дотеперішніх виявлених поглядів, відповідає:

„Бохенський є теж противником метод пачифікації з р. 1930. З цією ріжницею, що Грабський виступає проти неї в Катовицях, на другому кінці Польщі і шойно в році Божому 1938, а Бохенський осуджує пачифікацію того самого року, коли вона відбувалася, і в тому самому Львові, маючи проти себе цілу демагогію наших псевдопатріотів. Грабський тоді не прийшов йому з допомогою.“

„Далі Бохенський каже: „Східна Галичина належала, належить і належатиме до польської держави. Але українцям, які складають половину людності цієї країни та є її співгосподарями, мусимо запевнити повну свободу культурного (шкільництва) і господарського розвитку. Бо мусимо створити українцям умовини стерпного життя у Польщі — у противному випадку вони, позбавлені всякої надії, підуть за гаслами екстремістів.“

Далі автор наводить погляд Бохенського у справі колонізації Східної Галичини польським елементом. Цей погляд — такий самий, як і Лоса, якого статтю з „Бюлетину Польсько-Українського“ ми теж недавно зreferували — зводиться до того, що не виплатиться шкірка за виправку, бо якби навіть сколонізувати всю землю у Східній Галичині, яку можна ще заняти для колонізації, то це збільшило б число поляків у цій країні не більше як на 1 чи 2 відсотки, а це на уклад сіл поляків та українців у Галичині не вплине.

Вкінці автор статті так характеризує обидві програми в українській справі:

„Українська програма Грабського — це демагогія, це потрясання брата шляхтича шабелем у соймику, отже це програма популярна. Українська програма Бохенського — це програма реальна, отже не легка, важка і передусім непопулярна. На жаль, у нашій історії не завжди думки статистів брали верх над соймиковою фанфаронадою.“

Ясно, що коли автор говорить про „популярність“ чи „непопулярність“ цих програм, то він має на увазі польське громадянство. Українське відношення до них відоме, його ми не раз і не двічі засовували на сторінках нашого видання.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ШО ПАМ'ЯТАЄТЕ ПРО
ІНВАЛІДІВ У.Г.А.І

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 73. Четвер, 12. квітня (3) березня 1918.

СТРАХ ПЕРЕД СЕПАРАТИЗМОМ.

Галицький сейм ухвалив шкільний закон, який відбрав громадам право презентувати учителів, надаючи його окремим шкільним радам. Українці протестували проти цього закону і в окремій петиції до міністерства „Народна Рада“ просила, щоб міністерство не давало цього закону цісареві до затвердження. В цьому числі „Діло“ наводить голос польського посла до сейму з табору станічків І. Попеля, який у краківському „Пшегльонді Повшехнім“ написав, що при ухваленні цього закону „переважно чиста політичної природи, страх перед сепаратизмом руської інтелігенції і йшло про те, щоб зменшити вплив на іменування учителів“. Сам Попель говорив проти закону.

У зв'язку з цим „Діло“ писало: „Зредукувати зера вплив руських громад на іменування учителів зв'язати громадам руки і покласти їх на жертванню польонізації — це було головним наміром польської більшості, такої нераз солодкої на словах і страшною на ділі“.

ПОЗНАКА МИРА.

„З Варшави пишуть до „Нос Фрас Пресса“, що всі цивільні лікарі у Царстві Польському, яких російський уряд був заангажував до військової служби на випадок війни, дістали тепер повідомлення з військової команди варшавської воєнної округи, що уряд не рефлектує вже на їх службу і звільняє їх від цього обов'язку. Цей фант уважають там за позначку мира.“

„ПРОПІНАЦІЯ“ В ТЕАТРИ.

„До агітації проти горічаного закону вступили поляки вже й театр. Два письменники, Абганель і Пшибильський, написали комедію п. н. „Пропінація“ і загадали виставити її на львівській сцені. До намісництва не дозволило її виставити і автори несли телеграфічно відклик до міністерства“.

ВОЗДУШНА ПЛАВБА.

„У Відні відкрили в останніх днях виставу повітряної плавби. На виставі знаходяться всі дотеперішні моделі баллонів і приладів, яких уживали при повітряній плавбі. Виставою дуже зацікавилися військові кола, бо, як відомо, австрійська військова команда в Європі, в якому не завели ще баллонів до військової служби підчас війни“.

По широкому світі.

Німеччина буде на острові Святий Давид морську базу.

Польща веде переговори з Німеччиною в справі поширення польсько-німецьких торговельних договорів на Австрію.

В Індії дійшло до сутичок між гіндусами мусульманами: 2 особи убиті, 16 ранених.

Польський міністр шляхів Ульріх приїждив з офіційною візитом до Білгороду.

ПОРУЧАЄМО!

ПОРОШОК ДО ПЕЧИВА
ВАНІЛІНЕВИЙ ЦУКОР
ОЛІЙКИ І АРОМАТИ

„КООП. ПЛАС“

МІНІСТР ГОР БУДЕ ПЕРЕГОВОРЮВАТИ

МУСОЛІНІЕМ?

Бритійський міністр війни Гор приїждив інспекцію Мальти. Не зважаючи на офіційне перенесення, британська преса висловлює сподівання, що при цій нагоді він неофіційно відвідає велику суботу до Італії та переведе роман Мусолінієм.

ПАНЧОХИ мат. висорт. 1-60 з шовку 2-25 висорт.

порукає МАНОН

ЧАНКАЙШЕК ЖИВЕ.

В останній хвилині настала вістка, що Ганков урядово заперечує доповідь про смерть марш. Чанкайшека і міністра Першого з них перебуває в Ганков. Гонков.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

В десятиліття „Життя і Права“.

Я певний, що не раз ще прийдеться з признанням привідати собі що спадкову працю, що в історії наукових змагань українського народу не має багато прикладів собі рівних — проф. д-р Станіслав Дністрянський.

Так характеризував відомий наш учений і проф. цивільного права д-р Стан. Дністрянський у своїх споминах*) перші тривкі основи майбутнього розвитку української наукової правничої творчості, що їх поклав невідомий президент д-р Кость Левицький, заснувавши в 1899 р. зі своїми давніми товаришами: д-ром Антоном Горбачевським і д-ром Євгеном Олесницьким „Часопис Правничий“. Під редакцією д-ра К. Левицького вийшло десять томів цього часопису. Як перший піонер наукової та практичної праці на полі права през. д-р К. Левицький залишив до нас невідомої енергії з часів, коли українська наука права була щойно в пеленках. До цієї першої характеристики піонерської праці през. д-ра К. Левицького, що її подав проф. Ст. Дністрянський, слід додати, що наймолодше покоління українських правників щойно тепер у взаємному ліхольті української адвокатури бумів вповні оцінити зусилля сеніора нашої паєстри розбудувати якнайшвидше станова організацію українських правників „Союз Українських Адвокатів“ та єдиний наш правничий журнал „Життя і Право“. Не будь цієї становой організації — українські правники не мали б навіть голосу там, де щодня поладнують безліч пекучих і важливих їх станових справ, себто в Адвокатських Палатах і Начальній Адвокатській Раді у Варшаві. Якби не було єдиного правничого журналу „Життя і Право“ не було б напевно цього великого зацікавлення нашим видавництвом чужинців-правників і то не лише в Польщі (напр. „Глос Сондоніцтва“), але й за кордоном. З кореспонденцій, що й дістає редакція „Життя і Право“ виходить, що правничий світ Німеччини, Англії і т. д. цікавлять головню оригінальні думки українських авторів в їхніх працях поміщених у цьому правничому органі. На жаль, ми самі недоцінюємо ці значущі репрезентативні роки цього українського правничого органу, що добре прислужився українській науці і нації, обєднавши довкола себе українських правників, які працюють науково за кордоном чи борються — як і ми в Польщі — за основні права українського народу, до свободного розвитку на Закарпатті і в Румунії.

До співпраці в журналі вдалося теж притягнути вже українських молодих правників зі Злучених Держав. Займаючи становище майже до всіх заплутаних справ, що ворушать уми переданих правників чужинців, зокрема українських, — „Життя і Право“ придало за перше

своє десятиліття велитенський моральний капітал, що його не змімо загропастити. Тим то наш національний інтерес наказує нам розбудувати цей єдиний правничий орган у ширину і глибину — як цього домагались між іншим на останніх Загальних Зборах СВА адвокати з Тернополя, пропонуючи переіменувати тримісячник „Життя і Право“ на місячник. Тому кожний український правник повинен доложити всіх зусиль, щоби в найкоротшому часі „Життя і Право“ появилася вже щомісяця і до того у збільшеному об'ємі. Фінансова сторінка розбудови журналу хоч дійсно дуже важна при збільшенні об'єму „Життя і Права“ — не повинна бути найважнішою перешкодою, якщо візьмемося під увагу, що подібні польські видавництва та інших націй втримуються, крім передплат, ще постійними допомогамі ріжних фінансово-господарських установ, зацікавлених у розробленні ріжних пекучих правничих проблем. Найважнішою справою є поставлення органу на такому науковому рівні, щоб ми не соромилися за свій правничий орган та подбати одночасно, щоб він був дорадником у щоденному практичному житті українських правників. Чи є такі можливості в нас, чи є автори? Є! Вистане переглянути списо авторів за останнє десятиліття „Життя і Права“, зокрема останнє ювілейне число*). Однак хто уважливо обміркує необхідність створення боевої трибуни за основні права української нації — цей з цих мотивів змагатиме з усіх сил до того, щоб „Життя і Право“ якнайшвидше стало появлятися щомісяця. Ось так перемина журналу „Життя і Право“ з чверть річника на місячник є необхідна зі суттєвих інтересів боротьби української нації за її основні права розвитку саме тепер у часи найважчого її лихоліття. Така перемина журналу „Життя і Право“ була б найкращою сплатою довгу вдячності нашому невідомому президенту СВА і начальнику редакції „Життя і Права“.

Вкінці наймолодше покоління українських правників повинно в першу чергу зацікавитися долею цього правничого органу та надіслати до нього свої праці, щоби вложити і свою пайку в розбудову української науки права

М-р М. Х.

*) „Життя і Право“, виступив теорія і практика. Львів, Березень 1938. Р. XI. Ч. 1 (44). Видають Т-во „Союз Українських Адвокатів“ і Т-во Українсько-Руських Правників у Львові. Редагує Кость Левицький. Автор Рок і д-р Олександр Вадрга. Зміст: Д-р Р. Домбровський: Перше десятиліття. — Д-р Р. Перфецький: Новелізація права про устрій адвокатури. — М-р Ю. Федішський: Нові тенденції у складовому праві. — XV. Загальні Загальні Збори СВА. — М. Д.: Конгрес Українських Апалатів. — Д-р Кость Панішевський: Справа померлого Ф. А. Т. — М. Вербовий: Орієнтація Національного Суду та Н. А. Т. — Е. Л.: Нове право про устрій адвокатури вже ухвалено. — Аля: Жінки й суди присяжних. — Померлі агонія



визволені на челядників із свідоцтвом з найменше 5-річною фаховою працею по визволенні дістають ту саму винагороду, що формалі з такими зміними: 216 зол, готівкою річно, 1 соти, пшениці та 1 соти, жита більше ординарії. Мають право теж тримати дві корови. Якщо тримає одну корову — дістає замість другої корови 1 л. молока денно. На випадок заборони тримати вогагі корови ремісник дістає по 3 л. денно в 6-ох зимових місяцях і по 5 л. денно в 6-ох літніх місяцях.

Ремісники, які мають диплом визволення на челядників і свідоцтво щонайменше 15-літню фахову працю по визволенні, дістають 288 зол, річно і 1 соти, пшениці та 2 соти, жита ординарії більше ніж формалі. За всякі неоправдані спізнєння ремісника до праці працедавець може відтягнути ремісникові 60 сот. за кожну годину.

ДОЯРКИ.

Жінки й дівчата, які мають обов'язок доїти корови та мити молочарське начиння, не повинні доїти більше ніж 10 корів. Вони дістають по 1.20 зол, місячно за доєння корови, безплатно фартух до праці або 4 зол, річно на закупку фартуха.

ПОСТІЙНІ ДЕННІ РОБІТНИКИ.

За постійних денних робітників уважається тих робітників, які закрючують з працедавцем індивідуальний договір, погоджуючись постійно працювати на умовах, означених збірним договором з тим, що число днів праці не менше ніж 200 річно при одночасним означенні числа днів праці й у літі та в зимі. Відповідно до винагороди діляться постійних денних ріжних робітників на три категорії, а саме:

- 1) Жінки понад 16 років і мужчинам від 17 до 20 років;
- 2) мужчинам від 21. до 24 р. життя;
- 3) мужчинам понад 24. р. життя.

Одночасно простір трьох воєводства польського, ставіславського і тернопільського поділено на два райони:

I. Повіти: Бібрка, Борщів, Броди, Бережани, Бучач, Чортків, Дрогобич, Городок, Городенка, Камінь Струмийова Коломия, Копичинці, Львів, Мостиська, Підгайці, Перемишль, Перемишляни, Радехів, Рава Руська, Рогатин, Рудки, Самбір, Скалат, Снятин, Сокаль, Станіславів, Стрий, Тернопіль, Товмач, Терехів, Заліщики, Збарж, Зборів, Золочів, Жовква й Жидачів.

II. Повіти: простір 6. богородчанського повіту, Добромилів, Долина, Яворів, Калуш, Косів, Лисько, Любачів, Надвірня, простір 6. печеніжинського та старосамбірського повіту, Скале і Турка.

ВИНАГОРОДА.

Найменшу загальну винагороду за день праці для постійних денних робітників подає ця таблиця:

Час праці	Район	Категорії робітників		
		I	II	III
I	Квітень-Травень-Червень	1 1.— 202.	1 120 202.	1 120 202.
		2 090	1—	1 110
II	Листопад-Вересень-Жовтень	1 130	1 140	1 160
		2 120	1 130	1 150
III	Листопад-Грудень-Січень-Лютий-березень	1 090	1—	1 110
		2 080	090	1—

Заробітки постійних денних робітників працедавець буде виплачувати щотижня здохни з тим, що підчас перших 60 робочих днів працедавець має право затримати 1/3 заробітку як кавію, що її виплатить при кінці розв'язання договору, а не пазніше ніж з кінцем березня 1939 року.

Збірні договори ріжних робітників.

II*).

ВИНАГОРОДА РОБІТНИКІВ НИЖЧЕ 24-ОХ РОКІВ.

Всі ординарії від 18. до 20. року життя дістають ординарію з такими зміними: 96 зол, річно, 1 сотиар менше збіжжа, поля під бараб. 15 л. 4 м. опалу, 1 літру молока денно в зимі, пашу л. в літі, пашу для одної корови в зимі, або пасовисько для цієї корови в літі.

Нежонаті робітники від 21. до 24. р. життя дістають 120 зол, річно і пів сотинара збіжжа більше ніж ординарії від 18 до 21 р. життя. Зате всі жонаті і нежонаті робітники, які мають як утриманців родину, дістають 120 зол, річно та нагороду в натурі як ординарії, подану в першій частині цієї статті.

Гумені, карбові і полкові дістають винагороду як ординарії з такими зміними: платня готівкою гумені: і карбових 174 зол., полкових 144 зол. Гумені і карбові дістають 1 сот. пшениці та 1 л. молока. Працедавець не можуть призначити календарного року звільнити з приводу старшої невідомості до праці тих робітників, які працювали без перерви в користь працедавець понад 35 років або найменше 25 років, але в останньому випадку лише тоді, якщо відзначити

55 років життя. Можуть лише на випадок старшої невідомості до праці вислати їх на еміграцію з тим, що еміграція заповнить їм 50 при нормальній винагороді. За роки служби числяться роки від 21. року життя. На випадок смерті робітника його жінка і діти мешкають ще пів року і дістають винагороду за один квартал.

ДІВЧАТА.

Стаєнні дівчата, що обходять худобу та доять дістають 96 зол, річно, 9 сотинара збіжжа ординарії, з чого 2 соти, пшениці і мелення збіжжа; 2 л. незбираного молока денно і 15 а землі під бараболо. Якщо мешкають у двірських помешканнях дістають відповідну кількість опалу.

РЕМІСНИКИ.

Ремісники (ковалі й сталемаси), які не мають кваліфікацій, лише тримісячну самостійну працю та ремісники, які не мають практики, дістають 1 сотиар пшениці й один сотиар жита більше ніж формалі і 132 зол, річно. Зрештою винагорода така сама як формалів. Ремісники

*) Гл. „Діло“ ч. 75

Сторінка без політики.

Дивоглядне завіщання чудака-мільонера.

Чимало ми вже писали про різних багатіїв, які не знають, що почати з надміром своїх грошей і придумують різні дивоглядні заклади, щоб ці гроші видавати, або алазистість такі завіщання, що спадкоємцем стає від них потосся дубом. Найважливішою провідною думкою таких дивоглядних завіщань є те, щоб люди якнайбільше після смерті багача про нього говорили. Здебільша такі завіщання досягають своєї мети.

Недавно ми писали, що в Канаді закінчився "Маратон матерей" — перегони, в яких брало багато жінок. Кожна з них хотіла мати якнайбільше дітей.

Яка причина цього бажання? Чи може вроджений жінці інстинкт материнства?

Ні! Причиною цього бажання була охота дістати нагороду, що її записав один дивак-мільонер.

Пригадаймо коротко цю історію.

Саме десять літ тому помер в Торонто мільонер Чарльз Мілер, великий дивак і цинік. Його завіщання, крім журби й злості найближчої родини, викликали в Канаді велику сенсацію, та в багатьох американців ширий сміх.

В першій точці свого завіщання добродій Мілер жертвував одному костелові в Торонто поважну суму, на богослужіння за одного ще живого і здорового громадянина міста. В по-

ясненні Мілер додає, що „цей опришок буде на кожному кроці і тепер і по смерті потребувати Божої помічі“. Мав Мілер одного приятеля, що зі всього найбільше ненавидів кінських перегонів. І ось Мілер подарував йому кілька акцій — перегонного клубу. Деом прокураторам, що були відомі, як запеклі вороги алькоголю, подарував кілька акцій... бровару. І т. д. і т. д. точка за точкою, одно диваштво за другим.

Одначе вершком цих диваштв Мілера була остання точка завіщання, в якій спадкодавець призначив 80.000 фунтів для цієї матері Канади, яка за десять літ від його смерті матиме найбільше дітей.

А треба пам'ятати, що це був рік 1928, коли то в міщанських сферах не тільки Торонта, але цілого майже культурного світу панувала всевладна мода на одну дитину а найбільше двоє дітей. Всі признавали, що завіщання мільонера дивоглядне і безглузде, одначе не було іншої ради: треба було аволити волю небіжчика.

Як випає „маратон“ ми вже писали. Пригадаємо, що стануло до нього 7 змагунок, з яких одна могла почанитися 16 дітьми уродженими за 10 літ. Та вона відпала з причини неформальності деяких дітей, а саме вони мали невідомого батька.

Справді безглуздя людей не має меж.

Ворог злочинців — дактильоскопія.

Недавно американська преса писала, що в місті Дейтон, у штаті Огайо, викрили злочини бандита Вальтера Гайнеса, засудили його на кару смерті за вбивство кількох осіб і що той бандит агнува на електричному кріслі. Бандит Гайнес, убив молодшу студентку, Катерину Беф, зарував у неї гроші, втік і кілька місяців поліція не могла знайти злочинця. Але поліція допомогла дактильоскопією. Бандит залишив на шині задушеної студентки відтиски своїх пальців, якими душив її. Такі самі відтиски залишив злочинець на поруччі ліжка Катерини Беф та на ключах. Ці відтиски вистачили, щоб бандита зловити. Поліція арештувала всі особи, які були підозрілі й арештувала також Вальтера Гайнеса. Порівнюючи відтиски пальців — поліція пізнала, хто замордував студентку.

Таких випадків можна начислити тисячі. Дактильоскопія стає на услуги суспільності в боротьбі зі злочинцями. Недавно в Нью-Йорку засудили на кару смерті за напад на банк одного англійця. За три години в тім часі поліція зловила іншого злочинця й дактильоскопія до-

помогла розпізнати, що той злочинець обрабував банк, і що англієць був засуджений невинно. Англійця звільнили, та справжнього винуватця покарали.

Дактильоскопія завдячує свій початок лікареві Малопініусові й лікареві Альбінусові, які ще 1686 р. звернули увагу вчених на те, що відтиски кімців пальців кожної людини виявляють інакші сітки ліній. Дальші дослідні ствердили, що на світі нема двох людей, яких рисунки ліній на пальцях були б подібні до себе. Виявилось, що кожна людина вже при уродженні приносить зі собою на своїх пальцях — свою картку тотожності, легітиміцію.

І це використали органи справедливості для боротьби зі злочинцями. Дактильоскопія стала сильною зброєю поліції.

Справа в тім, що злочинець не може вбити когось, не діткнувшись особи чи предмету пальцями, тому все залишає відтиск тих пальців і дає матеріал до слідства. Та, нажаль, бандити про те знають і часто, виконуючи злочин, мають на руках рукавиці, які по злочині — пальть.

Хто з великих людей курить, хто ні.

Курців цікавить мабуть питання, хто з великих людей і діячів курить, хто ні. На цю тему писав недавно один французький часопис: „Голови деяких держав не курять і шкода, бо курці завжди порозуміються. Файка є символом миру.“

Хто не курить? Адольф Гітлер рішуче не курить. Муссоліні ще теж ніхто не бачив із папіроскою в устах. Зате курить Шоган, Еріо, Чемберлен та Іден. Чи їм те курення виходить на користь — справді важко сказати.

Ювілей 70-літньої ковалихи.

Нема під цю пору мабуть ніякої професії недоступної для жінки. Всеж таки мало кому приходило на думку, що жінка може виконувати важку професію ковалів. І справді небагато мабуть у світі жінок-ковалів, тому 70-ліття Елізавети Арнольд жінки-ковалів у графстві Кент не проминуло в Англії без відгуків.

Її муж дістав кужмо у спадщину від батька, діда і прадіда. Істнує вона більше як чотири століття. Сорок шість літ тому коваль Арнольд оженився. Його жінка Елізавета була молодого віку, одначе відзначалася небувалою фізичною силою.

Вона помагала мужові у праці і при тій нагоді навчилася ковальського ремесла, так, що по кількох роках могла собі сама дати з кузнею раду. На сімнадцятому році життя вона вийшла за шлюб, виставлений на ім'я Елізавети Арнольд — ковальського майстра.

Елізавета має тепер 70 літ, одначе вона по даний час з найкращою задатком працює мо-

лотом, який важить 5 кг. Коли треба підкувати коня то ковалиха Арнольд сама дає собі раду з тою роботою.

Муж роздуває на горнилі міх — жінка кує на ковалі розпалене залізо.

При тому ковалиха Арнольд є дуже доброю жінкою і знаменною господинею. Дім удержує вона у прикладній чистоті. Вона сама теж обшиває цілу родину, варить їсти і завжди має собі знайти стільки часу, щоб ходити коло яринного городу і вівника.

Словом прикладна жінка і коваль Арнольд на фотерії не міг зліпше виграти Првада, англійські часописи, які принесли цю вістку, зовсім не подіють хто керує цілим домом і хто кого слухає. Зваживши вселитенську силу п.і Арнольд можна „на сімпо“ догадуватися, що перший голос у кузні і дома має ковалиха не коваль.

Алькоголь і тютюн сприяють умовий розвиток людини.

Нема доброго снідання без кави з цинкорією

ЛУНА

— яку виробляє єдина українська коопер. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

КІЛЬКО АНГЛІЙЦІ ПРОКУРЮЮТЬ?

В Англії зачали курити папіроски 1880 року, себто перед 50-ти роками. Перед тим англійці курили цигара й файки. Ще в 1907 р. третини англійських курців уживало тютюну. Тепер англійці дають першенство папіросці. Минулого року пустили в Англії з димом 41 мільярд папіросок, що коштували 150 мільйонів фунтів стерлінгів. Один впертий аматор статистики вирахував, що вага скурених папіросок дає стільки, скільки важить 10 таких морозоведитів, як „Королева Мері“, найбільш англійський пароплав і то разом зі залізничними пасажирами. Далі обчислено, що на тому жорбливому налозі заробляє англійський тютюновий мільйон фунтів річно, себто на наші гроші — 1 мільярд 250 тисяч золотих.

МОБІЛІЗАЦІЯ ПРОТИ... ДИКІВ.

Тракія — це провінція Туреччини. Завжди в наголовку мобілізація мужчин у віці від 15 до 50 літ не має на щастя воєнного характеру. Неда проголосила й недавно на те, щоб знищити язв диків, які розмножилися там величезними стадами, нищать засіви і нападають на жидівські оселі. Сподіються вигубити продовж три місяці щонайменше 2.000 диків. Населення цієї провінції даються теж у знаки воєни більше, що цьогорічна зима була дуже жорстокою і сніжна. Недавно велика стала вояків облоги містечко Караман і ця облога тривала довго. Жандармерія стріляла до вояків з машинних крісів — і вбила їх 40 штук, решта втекла.

ВЕСНЯНІ

убрання і плащі

поручає ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

КОЛПРОВИЙ ДИМ ІЗ ПАПІРОСКОК.

Недавно закордонні часописи писали, що американський гін до шораз іншої та як люди доводять іноді до справжнього безглуздя. Американці почали продукувати папіроски у різних кольорах, щоб модні американки та американці могли добирати папіроски відповідно до баран своїх одягів.

Позаєдидали американцям тієї слави, що вони, бо як кажуть, небавом на французькому ринку появляться папіроски, з яких іде червоний дим: червоний, блакитний, жовтий і т. д. Курці, очевидно, сильно зацікавлені в тому, щоб курити папіроски, з яких іде якийсь кольоровий димом, одначе турбують при тому тим, чи нові папіроски мають якийсь смак хоч трохи смак тютюну і чи смак буде прийнятний.

АНЕКДОТА ПРО МАЗАРІНІЯ

До кардинала Мазаринія приходили раз бідолахи, які добре знали, що кардинал дає за помочи біднякам зі своїх грошей. Одначе кардинал любив при тім зливати швидко й коротко говорили йому свої прохання.

Одного разу зголосили кардиналу прийшов якийсь нуждар, який теж хотів отримати допомогу.

— Добре, хай увійде — сказав кардинал.

Нуждар увійшов і сказав:

— Голод і холод!

Мазарині схилив голову і відтиснув до свого секретаря зі словами:

— Хліб і масло!

Православний єпископ Симон виїде на Холмщину.

Варшава, 10. квітня.

Звідаємося, що у зв'язку з подіями, які відбулися в усіх повітах Холмщини на тлі вірогідної постави місцевого польського епископату супроти українського православного населення, православна митрополія зложить у цих днях протест у відповідних чинників; на терен подій виїде єпископ Симон, вікарій люблінський владика.

Сумніваємося тільки, чи ця візитатійна подорож матиме якусь значіння, коли дату її устійню аж на початок липня ц. р. (!). Чи ж

би православна єпархія хотіла поновити свої помилки, поповнені при справі Гриньок?

А подруге: чи зможе належно перевести візитатію загрожених православних парохій єпископ, який — як відомо — м. р. відповідав на прохання українського населення на Грубешищині по польськи?

Не потребуємо хіба додавати, що польська мова православних владик стала найсильнішим аргументом новопереведеної акції польщення і латинізації українського населення.

Гром.

Шпиталі у світі та Український Шпиталь.

Реферат, що його д-р Е. Т. Бурачинський виголосив 10. ц. м. на святі відкриття Українського Шпиталю у Львові.

З поняттям кожного шпиталю, особливо шпиталю скінченого і готового до вжитку, зв'язані на першому плані три чинники: хворий чоловік, лікар і будинок. Хворий чоловік, що приходить сюди, щоб знайти лік на свої болі, лікар, що його має привести до здоров'я і дім, що має спричинитися до выздоровлення сам собою, через своє оточення та свій зміст. Нас цікавить тут передусім Український Шпиталь.

Часто говориться, що шпиталь взагалі по 45-ти літах стає перестарілий. Але так воно не є певне, що наука, досвід і досвід приносять усе щось нового, суспільне думання й політика перетворюються, але й мода не залишається позаду, і тому шпиталь по 25 літах не все буде стояти на висоті: але кожний шпиталь повинен усе бути сучасний, здібний до розбудови, поширення й видосконалення. Ці зміни впливали на будову Українського Шпиталю в останніх 10-ти літах багато більше, як давніше. Це бачили ми й тут у ході будови, яка тривала м. і. так довго, бо треба було вводити щораз нові новини.

Дивно могло б видаватися, що при розвою будови шпиталів взагалі та зокрема Українського Шпиталю, мала б грати роль й мода, а проте, тоді інше думати, коли бачимо, як від 100 літ змінюються системи будови у бльоках із павільйонними системами. Спершу домінувала бльова система, де часом бувало й 1500 ліжок в одній бльові; у другій половині XIX. ст. запанувала павільйонна система головно в інфекційних шпиталях, а з початку XX. ст. знову вернулася поміркована бльова система. Приклад: найсильніший шпиталь Обезпечальні, або найбільший такий шпиталь у Львові Анджелес, що обіймає в одній бльові 2800 ліжок. Тут усе сконцентровано й ним легко керувати й легко доглядати хорим люду. Давніше був страх перед вогнем, але тепер будують лише з вогнетривкого матеріалу.

Повітря і сонце стали сьогодні чинниками, що призначені ще й поза областю внутрішньої хірургічної туберкульозної надавати прикметні риси шпиталю майбутності: повітря і сонце всередині. Ці слова висловив де Кервен у Швайцарії, яка щодо своїх шпиталів може служити взірцем для цілого культурного світа. Нинішній шпиталь як є архітектонічний твором із порталів, орнаментів: він представляє твір, що відповідає лікарським вимогам, із великими вішами, терасами, віндами, купелями.

Нутро кожного шпиталю становить одиницю й головну домену хворого, що тут шукає рятунок; для хворого він не повинен бути надто чужим, а лікареві має він облекшувати роботу. Лікар висувається тут на перший план: він може використати силу свого знання й науки та при поможі всіх лікувальних засобів, а вкінці впливом своєї особистості. Ліжні висліді матиме повноцінний лікар у скромнішому шпиталі, як престарілий шпиталь з меншвартним лікарем, та найкраще буде, якщо буде добрий лікар у добром шпиталі.

Не кожний хворий має щастя, що його поспішно відвідають його свояки й приятелі, і тоді зовнішній світ. Він може зайти до тераси, на терасу, може слухати радіо, а хоча й фізично знеможений, може в ліжку брати участь у різних святах (у нас: на Різаво, Великдень або свято Протектора). Цьому завданню сприяють теж рухливі ліжка й вінди. Зимна й досі гігієнічних оглядів так довго вихвалювана біла праска тепер відійти перед іншими, теплішими креслами, як ясно-зелена, рожева: мають наші операційна зала не опелася

ногому напрямові й вона дістала інші коліри. А декуди, як у Сан Люїс, уже навіть стелю операційної зали прикрасили мальовилими мистців, щоби хворий міг перед операцією, або й у часі неї, наіштити своє око й відвести свою увагу від операційного ножа. Декуди знову вживають заходів, щоб такі малюнки заступити добірною музикою, кіном, врешті й телевізією.

Ще недавно найважливішою справою у шпиталю були операційні зали й лазнички: в останніх десятиліттях звернули на себе велику увагу керманичів шпиталю — фізикальна терапія, світлолікування, механо- й гідротерапія, лікування при помочі праці, усілякі лабораторії, охорона перед газовими атаками, в останніх часах спроби змінити підсоння, алергічні камери, електрокардіограф, — кожний рік приносить щось нового. Так із часом розвинулася шпитальна установа у живий організм, в якому все працює гармонійно; він стає машиною, до якої з одної сторони входить нечисте й пошкоджене, з другої виходить видосконалене, здорове. Так, як машина повинна бути збудована зі шляхотного металю, як у ній ціла машинерія працює доцільно й прецизно, як вона повинна бути обслугована солідними працівниками, так і тут. Шпитальна машина пущена раз в рух, не може спочивати, у ній не сміють виступати дефекти.

Хворих лікує та обслуговує штаб лікарів і помічників сил, що їх число зправила відповідає одній третині числа ліжок. У нас віддано піклування над хворими С. С. Вінкентія а Павла, які свої особисті вимоги зредукували до мінімуму. Вони підчас будови Українського Шпиталю зложили не тільки жертву, але й із цілою посвятою взяли на себе внутрішнього влаштування шпиталю і тільки їм завдячуємо те, що його відкриття не треба було відкладати ще на якийсь місяць.

Через розвиток лікарських наук і метод та засобів лікування кошти будови кожного шпиталю зростають непомірно. Та й тут бувають різниці, бо напр. улаштування Рентгена може коштувати 20.000, але й 100.000 зол. Те саме торкається також операційного тракту (сали й побічні кімнати). Із цим усім зв'язаний і коштів будови одного ліжка. У скромніших шпиталях виносить він 8.000 зол., у нас округло 7.500 зол. (в Обезпечальні 22.000). Український Шпиталь коштував досі 625.000 зол.; на докінчення улаштування ще треба 20.000, якими — зрештою — розпоряджаємо. Коли до цього додати коштів парцелі (дар Митрополита), то вийде сума 750.000. Коли ми зачинали будову у 1930 р., мали ми 15.000 дол. (дар Митрополита 5.000). Ювілейний Комітет під проводом єп. Бучка зібрав кругло 115.000 зол. (із того 25.000 зол. дала Америка), фундація двох ліжок львівської АЕпархії дала 70.000 зол., фондатори пам'яткових ліжок округло 40.000, позички дали 140.000; решту, себто округло 200.000 зол. зібрали лікарі з добровільних датків хворих, що приходять до

Н. Л. Цю останню суму треба підвищити ще найменше ще на третину, бо ж вона йшла на кошти утримання амбуляторії. Отже наш Шпиталь повстав збірним зусиллям цілого громадянства і є його виключною заслугою.

Щодо лікарів, то не лицює мені багато говорити, але думаю, що їх почування й методи праці на терені Народної Лічниці можемо найкраще оцінити по тих із них, що вперше висунулися тут на чолі, тобто директорів, що й тут слід згадати, бо вони надали були цілий напрям праці у нашій установі. Першим директором Нар. Лічниці був д-р Е. Озаркевич, що був правдивим типом лікаря-громадянина. Він був ініціатором Нар. Лічниці і перший деляв думку про будову рідного шпиталю. У суспільно-громадянську працю вкладав цілий зміст свого життя. Коли ж його у 1917 р. не стало, не лишив ніякого маєтку і його дружина опинилась би в біді, колиб швидко не відійшла за ним. Другим директором був С. Дрималик, що перебрав керму Нар. Лічниці в часі воєнної хуртовини й віс її потім у часі повоєнної руїни. Може він і не мав таких широких планів, як Озаркевич, але привів Народною Лічницю до порядку й поставив її знову на ноги. На жаль, заразився при операції й упав, як вождь на стійці наприкінці 1923 р., полишивши рідню без забезпечення. З початком 1924 р. перейняв директуру Іван Куровець, що саме поважився здійснити давні мрії про будову Українського Шпиталю. Він почав збірку і мав те щастя, що зачав будову, в яку вкладав цілу свою душу, працюючи в Народною Лічниці до останньої хвилини. На силу мусили ми відвозити його знеможеного з Нар. Лічниці додому. Відходячи в перших днях травня 1931 р., глянувши ще раз із сльозами в очах на будову, що вже була під дахом. А 13. V. 1931 р. вже його не стало між живими. Кілька днів раніш були Загальні Збори Народною Лічниці у домі „Зорі“, на які він ще прибув і ще впливав на наради. Між иншим, при складанні лісти Ради він висловився, що може бути спокійним за долю Українського Шпиталю, бо він віддав її в добрі руки Ради, що її склад сам подиктував. Ця Рада з през. Дещикевичем на чолі функціонує і досі з майже незміненою складі і ми можемо тепер бути совістю спокійні та горді, що виконали його заповіт.

Український Шпиталь вже є, але ми маємо ще й зобов'язання. Він може процвітати тоді, коли буде доступний для найширших кол., а не буде можливе тільки тоді, якщо буде мати підтримку цілого громадянства. Наш Шпиталь належить до дородішніх установ, це не доходить підприємство, він може покривати кошти зі своїх приходів, або добровільних датків чи записів. Досі ми все спиралися з прихильним відходом широких кол. громадянства і йому завдячуємо здвигнення Шпиталю. В переконанні, що й ми лікарі виконали свій обов'язок, віримо, що й громадянство буде нас підтримувати далі, щоб Український Шпиталь міг відіграти цю велику роль в оздоровленні якнайбільше наших людей та міг спричинитися до почуття самоповаги кожного українця зокрема та всієї нашої нації, якої здорова душа мусить жити у здоровому тілі.

Історії не робиться абстракціями, не вистає якесь заворожене слово: щоб стати вирішним чинником, або бодай співвідіємним, треба репрезентувати реальну силу. Тверда це була школа, яку ми перебули за останніх 20 літ, але ми навчилися глядіти трохи інакше на світ, ми зрозуміли, що історію годі ошукувати. У твердих щоденних труді будували ми наші загальні цінності з поодиноких цегань. Одною з таких цеганок є саме наш шпиталь: ми здвигнули будівлю, на яку можемо дивитися з гордістю. Та не лише з гордістю, але з довірою, бо знаємо, що силу, яку репрезентує сьогодні український нарід, не зможе аломити ні криза, ні ніжки „адові врата“.

„Національний статут Чехословаччини“.

Правним відіам чехословацької президії ради міністрів та міністерств: внутр. справ, справедливості й уніфікації поручено опрацювати „національний статут чехословацької республіки“. Як відомо, введення того статуту заповім прем. Годжа в недавній промові.

ЧЕХИ ХОТЯТЬ ВСТУПАТИ ДО ПАРТІ СУДЕТСЬКИХ НІМЦІВ.

Як подає прасякий „Цайт“ у Будапешті, кілька чехів оголосилося на членів партії судетських німців (Гензайна) і не приймає

ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ КОМУНІСТИ САБОТУЮТЬ ПОРОЗУМІННЯ З НІМЦЯМИ.

У Празі відбулося засідання послів і сенаторів комуністичної партії. Вони постановили заперечувати категорично проти спроб компромісу з партією Гензайна. Якби уступки для німців покінчилися призначенням німецької адміністрації для земель, де живе німецька меншість, комуністи вважатимуть це за перемогу. Робітники — готові протиставитися всякими засобами проти таких „зламів на демократію“.

Дві вистави двох наших гімназій.

„НАЗАР СТОДОЛЯ" І „ПІДГІР'ЯНИ".

9-го п. м. у залі театру Рівногородностей молоді філії держ. гімназії й акцею з українською мовою навчання та дівочих гімн. і ліцею С. С. Василієнок у Львові повторила для запрошених гостей шкільну виставу „Назар Стодоля". Відома, як важко поставити цю драму, щоб вона не обнижувала недєсталу нашого великого поета. У цій драмі нема того великого поетичного подвигу, який захоплює нас у Шевченкових поезіях і драматичні конфлікти втратили чимало із своєї сили. А проте під дбайливою рукою педагогів (проф. В. Раданкевич) та режисерки вистава вийшла несподівано гарно. Видно в ній було величезний вклад праці та мистецький трюк Л. Кривіцької, що тче із захопленням та саможертвою не жалувати ні часу ні праці на кожну виставу, до якої її запрошують. Для оживлення акції вложено у її дію „Вечерини" Ніжинського, що їм хор обидвох гімназій виконали під проводом проф. Прокоповича. Загалом подобався також народний танок укладу проф. Суховерської. Вистава мала гарні декорації і стизелі костюми.

У неділю 10-го п. м. молоді головної держ. гімназії при вул. Сапєги, що має свій драматичний гурток, виставила стару, трохи забуту мєлодраму І. Гушалавича „Підгір'яни". Вибір такої пєси не був випадковий. Гушалавич був колись учителем тої самої гімназії і був дїстан за цю пєсу першу нагороду на конкурсї у звязку

з нововибудуванням „Народнїм Домом" з театральною салею. До „Підгір'яни" написав музику М. Вербицький, якому журї призначило другу половину нагороди. Саме ця музика втримувала „Підгір'яни" довго на сценах нашого театру і учнівський гурток, що має дусну оркестру та свій хор, шукав за нею із співом.

Вчорашня вистава була доказом, що молоді аматори після кількох минулорічних вистав проваляють щораз більше акторського хисту, придбавши вже деяку сценічну рутину. Оживити 70-літню, сентиментальну мєлодраму не легко, а проте ті, що підготували її з давнім передвоенним вистав, мали якнайкраще враження побачивши її свіжу. Все те, що молоді має з несмітливості і природного, широго чуття втворило якнайкращий ліричний настрій, навіть не підозрюючи на грі поодиноких аматорів то кожному можна сказати якийсь комплімент: передовсім дївачатам, одній за голос і широту наївний тон, другій за повний гумору темперамент, третій за бальорість і гарну позу; батько, вїїт, присяжний і сентиментальний парубок були теж дуже добрі. У виставу вложили багато праці проф. Білинський і Федусевич, що пристосували старий текст до нових літературних вимог до сцени-ж головно Л. Кривіцька як режисерка. Оркестра і хори під проводом проф. Прокоповича сильні та звучні.

РАЙХСТАГ ОБЕДНАНОЇ НІМЕЧЧИНИ.

Новий райхстаг, перший у Великій Німеччині, складатиметься з 813 посів; їх виберуть з 1717 кандидатів.

Велике враження викликав у Празї факт, що до райхстагу вибрали двох посів німецької народности, які вийшли з Чехословаччини до Німеччини, але не перестали бути чехословаччинами громадянами. Преса домагається від уряду виношення у цій справі.

НЕДУГА МАГАТМІ ГАНДІ.

Індійський провідник Магатма Гандї важко хворіє. Недавно постив він цілий тиждень, опівдня йому поважно погіршало. Сили опускають його з дня на день.



НОВИНКИ.

— В Українськїм Лікарськїм Товариствї чергові сходили членів у п'ятницю 15. п. м., год. 7.ма вечір. На сходинах звітує д-р Е. Т. Бурачинський: „Дїяльність Палати Лікарів у Львові та її Ради". 798

— Вже появилася з нагоди 20-ліття піднесення українських прапорів у Чорном. Фьотї монументальна програма Свята Моря п. н.: „СВЯТО ІМПЕРІЇ". День Української Фьоти із вступним словом, рецитаціями, інсценізаціями (Олег під Паргородом, Гамалія, піднесення прапору в Чорном. Фьотї), піснями, малюнками сцен і т. д. Разом 27 точок. Ціна книжки знижена: 1.50 зл. з додатком гимну в честь Ч. Моря 1.90 зл. (з пересилкою 20 гр. дорожче). Матеріал такий, що Свято можна підготувати і за тиждень. Замовлення і гроші слати розрах. переказом ч. 264 на адресу: В-во „Дорога", Львів, Гродзінських 1. III.

— Нововідкрита крамниця і робітня взуття: Григорій Болнар, Станіславів, Собіського 38.

— Надзвичайні Загальні Збори Українського Технічного Товариства відбудуться в неділю 17. квітня ц. р. в год. II.

— „Антропологічний тип полішуків". У рамках „Подільських Вечорів" виголосить виклад на цю тему проф. д-р І. Раковський у четвер 14. квітня ц. р., год. 18 в Музею НТШ. Вступ за добровільними латками, для членів Т-ва, Прихильників Музею НТШ вільний.

— Сходили Фільологічної секції НТШ, відбудуться в суботу 16. квітня ц. р. в 18 год. в бібліотекі НТШ, на яких д-р К. Студинський виголосить реферат п. н.: „Характеристика часопису „Русь" 1867 р."

— Сходили у справі адвокатських іспитів складала організація адвокатських аплікантів у Львові до своєї довідки при вул. Коперника ч. 7, I на четвер 14. п. м. в год. 7.30 веч.

— Касацію у справі І. Кука і П. Цици, яких засудив суд у Золочеві на кару смерті і до смертну вказицю за вбивство Ясінських, висіс обор. д-р Ст. Шухевич дня 11. п. м.

— Озон має перебудувати Польщу. В понеділок 11. квітня п. м. відбулося у Львові зібрання головної ради Озону львівської округи. Зібрання підхрип голова львівської округи ОЗН проф. Коліковський, нарадами проводив президент Львова д-р Ст. Островський. На цьому зібранні склали звіт провідники повітових організацій. Після звітів забрав слово пос. Войцеховський, який сказав, що Озон має на меті не тільки об'єднати всіх поляків, але перебудувати Польщу, створюючи промисл, розбудовуючи польську торгівлю та створюючи нові варстати праці для польського робітника, ремісника, техника та інтелігента.

— Сензаційний процес за зловживання в суспільній забезпечальні у Львові почався минулого понеділка перед карним трибуналом у Львові. На лаві підсудних засіли: Леон Дикський, Людвик Еріфєр, Натан Фішєр, Яків Винницький, Марія Липкевич, Леонтій Рубєль і Бернард Кобер. Трибуналові проводить суддя Міхалє, обвішувачує прок. Косінський, боронить п'ятьох адвокатів, між ними д-р Л. Ганкевич і м-р Прийма.



— Львівська хроніка. В білогорськїм лісі коло Львова кинувся під поїзд 37-літній Михайло Гаврилєвич з Любією Великою і згинав. Причина самогубства невідома. — У трамваї ч. 8 злодій вкрав П. Вайді з кишені плаща портмонежку з 15 зл. — Катерина Адамів, замешкала при вул. Міхєвична ч. 5, позичила поліцію, що її чоловік змушується вважати над нею.

— Краєва хроніка. В Підгайчиках пов. Тереква 28-літній П. Вітрогон знайшов на полі гарматне стрільно з часів світової війни, яке вибухло і вбило його. — Влада зліквідувала в Перемишлі підприємство нічної охорони крамниць „Вартівник", що було власністю С. Мрозовича і розвивало свою діяльність без ніякого дозволу. Однострої саубовників цього підприємства були зовсім подібні до одностроїв поліцаїв. — У Кротошині пов. Львів вибухла минулої неділі пожежа, що знищила 2 хати і 10 господарських будинок. Шкода сягає 30.000 зл. Пожежу спричинили мати хлопці, які світили з ключа". — У Стінї побіж Золотого Потока згинав трагічною смертю 7-літній Василь Салій, який поганяв коні при кераті. Нещасному хлопцеві керат відорвав ногу і він помер у страшних муках за годину.

— Самовбивство. 40-літній Писенко Писецька проткнув собі жилеткою жилу на руках, бо бюро суспільної опіки не примістило її у шпиталі, дарма, що вона важко хвора на чахотку. — 37-літній

Михайло Гаврилєвич з невідомим причиною кинувся під поїзд в білогорськїм лісі. — Злодійський вулиці в Коломиї. — На коломиїській друкарні намагався покінчити зі життям Едмунд Микола Сташинський; ала не влучив і його милок і він живе.

— Ревізії й арештування між комунистами. Ковні перевела минулого тижня поліція в місті одного шевця поліція знайшла добре виступаву друкарню, в якій друкувалися комуністичні листочки. Поліція арештувала 15 осіб, що вони обшукалися. Під натиском дєлі містї водою береги водопадів впади зі страшигукми з висоти 185 стріп до спінєних вод гари.

— Страшні наслідки переполоху у кін. Писенко Писецька в одному з кін. Павло крикнув хтось „горить". Між містами повстав страшний переполох, хоч і не грозила ніяка небезпека, бо жежі не було. Однак виділи київські поліцейські до містї, щоб якнайшвидше видістатися на. Підчас цього переполоху згинало 30 осіб. Попад 100 осіб є важко і легко ранених.

— Англія скуповує збіжжя. В наслідок часу повстане при міністерстві національної проми окремий департамент, який збиратиме збільшення збіжжя припасів на випадок війни. Тому вже дійшло до знижки цін на збіжжя, бо уряді різних держав скуповують масово збіжжя, щоб створити збіжжя резерву.

— Найзд шотландців до Львонду. Минулої суботи Львондон залило понад 40.000 шотландців, які приїхали з усіх сторін Шотландії, щоб відвідати виставу, яка відбулася в місті. Вони приїхали на автобусах і поїздами на міській залізниці між репрезентативними Дружинами Шотландії та Англії. Спортивний стадіон містї вміщує 93.000 видців, бо більше людей там не може примістити. Тому теж 10 тисяч осіб мусіло відійти від кас без білетів. Ці змагання до речі 62-ті з черги — виграла репрезентативна Шотландія. Шотландцям залежало спеціально на перемозі, бо мистецтво В. Британії зробило без огляду на вислід цих змагань — Англія ким чиним по цій перемозі над репрезентативною Англією шотландцям осигнували моральне змагання. 40.000 шотландців далося добре в місті Англії. Гості в яскравих своїх костюмах мандрували вулицями Львондону і спілкувалися висловлювали своє вдоволення з перемоги. Одночасно викопували майже всі ресторани, кіна і нічні льокалі, де тільки шотландцям мусіло навіть гамувати шотландцям.

— Дипломат проти перестарілих товаришів. Велику сензацію з англією викликала постановою нового збіжжя Зауличних Держав у Львондоні Кенеді, який ступає проти перестарілих товаришів. Отже американський амбасадор рішив значай представити англійській королю парі молоді панночки з американського мистецтва, щоб таким чиним уможливити вступ до найвищої англійської аристократії. Слїд згадати, що амбасадор Кенеді, один з найбільших богачів у світі, прийшов на парі дієнцію англійського короля Юрія VI в шотландських і шовкових панночках і тофлях зі срібними клямрами, як цього королявський церемоніал, але в довгих шортах. Постановою амбасадора викликає гострі критики американських товаришів кол.



— 493.000 зареєстрованих безробітних у Польщі. З початком березня ц. р. зареєстровано безробітних у Польщі було 548.000 осіб, а на кінець березня ц. р. 493.004. Отже за березень число безробітних зменшилося на 53.968 осіб. Порівнявши з числом безробітних, зареєстрованих на 1. квітня 1937. р., цього року у Польщі 17.506 безробітних більше, ніж у минулого року.

— В костелі в Мисьленіцах трамвайна катастрофа. Підчас богослуження в костелі містичний агітатор, перебранний за брата, став викрикувати проти духовенства католицьких практик підчас проповіді єзуїта. Цього комуністичного агітатора задержали і знайшли при ньому революційні листки.

— Катастрофа німецького летун. Горючий літак німецького летун Горючий літак збився підчас пробного лету на одній з вулиць Львондону.

З друкарні Вид. Спілки Літ., Львів 1937